

Informácia o projekte Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica

Mesto Banská Bystrica vykonáva niektoré aktivity na zníženie produkcie a na zvýšenie pohlcovania CO₂ a súčasne aktivity, ktoré zvyšujú čiastkovo adaptabilitu mesta na dopady zmeny klímy. Tento proces nie je zatiaľ systémový, založený na detailnej analýze bilancie skleníkových plynov či hodnotení zraniteľnosti územia a jednotlivých odvetví.

Mesto Banská Bystrica sa rozhodlo výrazným spôsobom zvýšiť svoju pripravenosť a komplexne reagovať na zmenu klímy. Tento záväzok vyjadriť vo svojom Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2015 - 2023 a v jeho prílohe č.1 - Akčnom pláne pre mesto Banská Bystrica.

Rozhodnutím ministra životného prostredia SR zo dňa 6.11.2020 bola na základe odporúčania Výberovej komisie pre program Zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy financovaný z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru 2014-2021 a Nórskeho finančného mechanizmu 2014-2021, schválená žiadosť mesta Banská Bystrica vo výzve o projekt Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica, vo výške schváleného grantu **1 399 695,00 eur**.

Projekt „Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica“ bol spracovávaný pracovníkmi mesta a externými odborníkmi v jeseni 2019 a zime 2019/2020. Žiadosť bola predložená dňa **28.02.2020** v rámci otvorenej výzvy ACC01/02 na predkladanie žiadosti o projekt akčné plány na zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy implementované miestnymi orgánmi v mestských územiach (CLIMA URBAN), Granty EHP 2014 – 2021, Program SK-Klíma Slovenská republika, vyhlásenej Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky.

Ministerstvo životného prostredia SR je na základe Memoranda o porozumení pri implementácii Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru 2014-2021 a Memoranda o porozumení pri implementácii Nórskeho finančného mechanizmu 2014-2021 ustanovený ako Správca programu „Zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy“ (skrátенý názov programu v slovenskom znení je SK-Klíma).

Cieľom programu SK-Klíma je prispieť k zmiernenej zmene klímy a zníženej zraniteľnosti voči zmene klímy. Výzva ACC01 bola zameraná na podporu systematického plánovania a realizácie opatrení zameraných na zmierňovanie (mitigáciu) a prispôsobovanie sa (adaptáciu) zmene klímy v katastrálnom území obcí SR, ktoré boli oprávnenými žiadateľmi. Prioritou je podpora systematického spájania mitigačných a adaptačných opatrení v mestskom území, ktoré spoločne a vo verejnom záujme prispievajú k udržateľnej kvalite života obyvateľov miest a kvalite životného prostredia v mestách v reakcii na nepriaznivé dopady zmeny klímy.

Oprávnené aktivity a cieľ projektu sú definované v súlade s výzvou a s účelom poskytovanej pomoci. Partnerom je Nórsky inštitút pre mestský a regionálny výskum (NIBR) Metropolitná univerzita v Osle - Norwegian Institute for Urban and Regional Research (NIBR) Oslo Metropolitan University. Partner má svoj vlastný rozpočet a aktivity, za realizáciu ktorých je zodpovedný. Podieľa sa na spoločných ekonomických alebo sociálnych aktivitách projektu.

Hlavné očakávané výsledky projektu:

- nový systematický prístup k reakcii na zmenu podnebia uvedený v Akčnom pláne pre mitigáciu a adaptáciu mesta Banská Bystrica na zmenu klímy (ďalej len „APMA“) bude začlenený do všetkých plánovacích, rozhodovacích a povoľovacích procesov v meste, APMA bude strategickým dokumentom, ktorým mesto stanoví nielen klimatické ciele, ale aj aktivity a opatrenia, súčasťou APMA je aj podrobný implementačný plán s pridelením zdrojov z rozpočtu mesta, resp. z externých zdrojov. Po zostavení sa APMA premietne do všetkých relevantných plánovacích a strategických dokumentov a rozhodovacích a povoľovacích procesov mesta,
- zníženie CO₂ počas životnosti projektu a po 5 rokoch udržateľnosti sa dosiahne o cca. 1 810 ton,
- implementácia adaptačných opatrení zlepšuje adaptabilitu mestskej klímy na vybranej lokalite a bude slúžiť ako pilotné pre celé mesto,
- účasť širokej verejnosti a všetkých relevantných aktérov na projektových činnostiach zvýši povedomie a vedomosti o klíme v meste Banská Bystrica.

Aktivity projektu:

- Vypracovanie APMA
- Implementácia mitigačných opatrení v mestskej časti Fončorda
- Implementácia adaptačných opatrení v mestskej časti Fončorda
- Implementácia mitigačných a adaptačných opatrení v iných častiach mesta Banská Bystrica
- Propagácia projektu

Rozpočtované položky:

- Riadenie projektu
- APMA
- Komplexná rekonštrukcia Materskej školy Šalgotarjanska (energetické úspory)
- Inštalácia verejného inteligentného exteriérového LED osvetlenia s napájacou infraštruktúrou na Fončorde
- Dažďová záhrada - areál Materskej školy Šalgotarjanska
- Dažďová záhrada - areál Základnej školy Spojová
- Zatienenie ihriska - areál Materskej školy Šalgotarjanska profesionálnou tieniacou technikou
- Výsadba zelene - areál Základnej školy Spojová
- Vytvorenie ovocnej záhrady - areál Základnej školy Spojová
- Výmena nepriepustného povrchu za priepustný - areál Materskej školy Šalgotarjanska
- Vytvorenie softvérového systému včasného varovania pred dopadmi zmeny klímy
- Nórska expertíza
- Auditná správa
- Organizovanie dvoch konferencií
- Organizovanie seminára pre odborníkov
- Študijná cesta odborníkov z Banskej Bystrice do Oslo

- Cestovné výdavky Nórskeho odborníkov v súvislosti s návštevou Banskej Bystrice
- Webové sídlo projektu - propagácia

Štandardné indikátory projektu:

Odhadované ročné zníženie emisií CO₂ podporených subjektov - 1810 t

Podiel obyvateľstva Slovenska, ťažiaci zo života v mestách so zvýšenou odolnosťou voči zmene klímy a schopnosťou reagovať na ňu - 1,44 %

Počet dokončených akčných plánov - 1 ks

Počet zrealizovaných opatrení na zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy - 26 opatrení

Implementácia programu je podporovaná z Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru (FM EHP) a Nórskeho finančného mechanizmu (NFM) do výšky 85%. Štátny rozpočet SR sa na financovaní podieľa do výšky 15%. Žiadateľ min. 5 %.

Celkové oprávnené výdavky projektu 1 479 195 EUR. Spolufinancovanie Projektu z vlastných zdrojov vo výške 79 500 EUR.

Rozdelenie Celkových oprávnených výdavkov:

Celkové oprávnené výdavky Prijímateľa nepresiahnu 1 460 195 EUR.

Celkové oprávnené výdavky Partnera nepresiahnu 19 000 EUR.

Spôsob financovania projektu:

Kombinácia zálohových platieb a refundácie (záverečná platba vo výške 10%).

Riešeniam príčin a dôsledkov klimatickej krízy je potrebné venovať väčšiu pozornosť. V prospech kvality života v meste je dôležitá kvalitná príprava koncepčných a strategických materiálov a projektov na zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy v súčasnosti aj s možnosťou finančnej podpory pre ich realizáciu.

Aktivity v tejto oblasti sa stávajú prioritami podpory v rámci nového programovacieho obdobia 2021-2027 ako aj z priamych programov financovaných Európskou úniou, riadených Európskou komisiou i z finančných mechanizmov niektorých členských štátov Európskej únie.

Mesto Banská Bystrica sa uskutočnením projektu Reakcia na zmenu klímy, zaradí medzi tie zodpovedné európske a slovenské mestá, ktoré chránia svojich obyvateľov pred hrozbami zmeny klímy a klimatickej krízy alebo týmto hrozbám vedia aspoň čiastočne predchádzať.